

بیروت به چاپ رسیده و این قصیده در صفحه ۸۳-۱۱۴ آن آمده است. آغاز: هلا وقت علی المكان المعشب xx بین الطویل و اللوی من کبک چاپ: لبنان، بیروت، دار مکتبه الحیاة، ۱۳۸۵ق، ۵۷۴ص؛ هند، بمبئی، مطبع صفدری، ۱۲۹۷ق، با تصحیح و مقابله حبیب محمد قاهری، سنگی، وزیری، ۸۰ص (در هامش دیوان لیلی و مجنون العامری) [تاریخ نگارهای عربی، ج ۳، ص ۶۱۳-۶۱۵؛ معهد المخطوطات، فواد سید، ج ۱، ص ۵۱۰؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن ابی طالب، ص ۵۵۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۵۱/۱۴

آغاز: و له المشهورة بالمذهبة علی قافية الباء فی مدح ال الرسول صلی الله علیهم: برابر؛ انجام: هبة و ما یهب الاله لعبده xx تردد (کذا؛ یزد) و مهما لایهب لایوهب / یمحو ویثبت ما یشاء و عنده xx علم الكتاب و علم ما لم یکتب خط: نستعلیق شکسته، کا: میرزا علیرضای رشتی مستوفی، تا: با تاریخ ۱۲۵۰ق؛ جلد: میشن، ۲گگ (۱۰۸-۱۰۹)، ۲۷ سطر (۲۰/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۲۸/۶×۱۷/۹ سم [ف: ۲۹۷/۱-۴۵۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹۱/۱۱

آغاز: برابر؛ انجام: ضرب [المحاذر] ان [تعر] رکابه xx بالسوط سالفه الجبر الاجرب. خط: نسخ، کا: مرتضی حسینی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح، محشی؛ ۴گگ (۲۷-۳۰)، ۱۲-۱۴ سطر (۱۷×۱۰)، اندازه: ۲۳×۱۸ سم [ف: ۳۸-۵۷۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۹/۴-ف

نسخه اصل: فاتح ش ۳۲۲۲؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۲-۲۱۰]

قصیده المراکشی؛ الکیمیاء (منظوم)

● القصيدة المربعة فی مدح النبی (ع) = القصيدة

المیمیة فی مدح النبی (ع) / مرثی / عربی

al-qaṣīdat-ul murabba'a fi madḥ-en nabī = al-qaṣīdat-ul mīmīya fi madḥ-en nabī

ابن عباس، عبدالله بن عباس، ۳ - ۶۸ قمری

ebn-e 'abbās, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abbās (625 - 688)

قصیده نیکوی میمیه و مربعه ایست در ۴۷ بیت در مدح پیامبر اسلام (ص). لفظ اربعه در پایان بسیاری از مصرعهای نخست، آمده است. دو نسخه از آن در فهرس الموجز لمخطوطات مؤسسه علال الفاسی (۶۵/۱) به عنوان القصیده المربعة فی مدح النبی (ص) از ابن عباس گزارش شده است. نسخه موجود نیز از ابن عباس دانسته و در ابیات پایانی نیز به نام وی اشاره شده: «لابن عباس من مغناک اربعة xx قرب و وصل و افراح و مغتم».

xx احداً من مأخذ الکرّم.

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ توضیحات مفیدی در آغاز نسخه بدین صورت آمده: «هذه قصيدة تقرىء علی الف وجه طولاً و عرضاً و مواراتها علی ابیات وضع الشطرنج و انواع شتی عظيمة الوضع غریبة الشكل من نظم المام الشیخ العالم شرف الدین المحقق المدقق [البحر] اسمعیل بن ابی بکر المقری مدعا فی السلطان الملك الاشرف اسمعیل ابن داود بن یوسف بن عمر بن رسول الغسانی ملک الیمن و ذکر انها علی الوف من الوجوه و قد شرحها الفیه مؤید الدین علی ابن الحسن الخزرجی شرحاً مفیداً ذکر فیہ الوجوه المذكورة»؛ گگ (۱۳۶)، ۲۰ سطر (۱۶×۱۰)، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵ سم [ف: ۳۸-۳۶۱]

قصیده مخمس؛ اشعار

● قصیده مدح پیغمبر (ترجمه) / شعر / فارسی

qaṣīda-ye madh-e peyqambar (t.)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۳۶۰

آغاز: بسمله؛ چونکه در نعت و ثنای نور ایزد مصطفی xx آن صفا بخشای زهتگاه علم انبیا. / ... ابث غیر شج الدمع ذی حزن xx کسته الضنا الاوطان فی مشخص الظعن / کرده غیر از اشک ریزی چشم این غمگین ربا xx ساخت شامل یاد اوطان در میان ره عنا؛ انجام: تضم حروف الخط جمعاً بیتهها xx و اسئل عذرا ان بدت کلفة منی / شد بهر یتتی فراهم حرفهای خط از آن xx عذر خواهم گر بگردد عیبی از من بر ملا

شعر را به نام شاه سلطان حسین صفوی ترجمه کرده؛ کا: مجتبی بن محمد باقر، تا: ۱۲۸۰ق؛ سپس محمد علی روضه خوان می نویسد: من این چند خطبه را برای وزیر ... در ۱۲۸۰ق، نوشته ام و لیکن گویا این روضه خوان نویسنده کتاب را به دروغ به خویش نسبت داده و فراموش کرده است که نام کاتب را پاک کند؛ گگ (۱۳-پ-۱۷)، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۵×۱۶ سم [ف: ۳-۴۲۲]

● القصيدة المذهبة / فضایل و مناقب، شعر / عربی

al-qaṣīdat-ul muḍahhaba

سید حمیری، اسماعیل بن محمد، ۱۰۵ - ۱۷۳ قمری

seyyed-e hemyarī, esmā'il ebn-e mohammad (724 - 790)

قصیده بائیه نیکویی است حدود ۱۱۷ بیت در مدح امیرمؤمنان حضرت علی بن ابیطالب. این قصیده از نظر ترکیب، محتوی و تفاسی به «مذهبه» یا «ذهیبه» مشهور شده یا به جهت این بیت: «فتنی الاعنة نحو و عث فاجتلی xx ملساء بیرق کاللجین المذهب».

چاپ: دیوان حمیری با تحقیق و شرح شاکر هادی شکر در

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

● القصيدة السريانية = قصيدة انا الموجود فاطلبنى

تجدنى = القصيدة اليائية / مناجات، شعر / عربى

al-qašīdat-us suryāniya = qašīdat-u ana-l mawjūd fa-
ṭlbanī tajīdanī = al-qašīdat-ul yā'īya

ابن عباس، عبدالله بن عباس، ۳ - ۶۸ قمرى

ebn-e 'abbās, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abbās (625 - 688)

مناجاتى منظوم در حدود ۴۱ بيت با قافيه «فاطلبنى تجدنى» است و براى قرائت هر بيت آن، به عدد خاص، اثر و خاصيتى ذكر شده است. اين منظومه بنا به گفته مرحوم آقا بزرگ تهرانى، در واقع، برگردان منظوم واقع ۱۱۸ سوره از زيور حضرت داود عليه السلام است كه به روايت ابن عباس (به طريق احمد بن عباس هذلى عن يحيى بن عون عن حبيب بن مروان الجبلى عن سفيان بن عيينة بن ابن عمر الزهرى عن ابن عباس) نقل گرديده است و ادعا شده كه آن در واقع به زبان سريانى بوده است و ابن عباس آن را به عربى منظوم در آورده است؛ اما در آغاز نسخه شماره «۱/۱۲۳۶» كتابخانه مجلس، چنين آمده است: «در زيور حضرت داود سوره‌اى وجود دارد كه منزلت آن در زيور مانند سوره الرحمن در قرآن كريم است و اين اشعار را حضرت محمد (ص) در ترجمه آن سوره از زيور سروده است» و گفتمى است كه در نسخه مذكور، اشعار از طريق شهاب الدين زكريا و او نيز از شهاب الدين سهروردى روايت شده است.

آغاز: انا الموجود فاطلبنى تجدنى xx فان تطلب سواى لم تجدنى / انا المقصود لا تقصد سواى xx كثير الخير فاطلبنى تجدنى چاپ: تهران، ۱۲۸۱ق، خشتى، (در هاشم)؛ ۱۲۷۷ق، وزيرى كوچك؛ ۱۲۸۴ق، ايران، سنگى، ۴ص (صص ۲۴۲-۲۴۵) در انجام سحاب الدموع (ج ۳)؛ [تهران]، سنگى، ۱۲۷۷، وزيرى كوچك، (در هاشم)؛ ايران، تهران، كارخانه مشهدى محمد تقى، ۱۲۸۴ق، سنگى، خشتى، به سعى و اهتمام مولى محمد على صحاف طهرانى، به تفقه و درخواست مولى محمد على بن مولى اللهقى طهرانى (در هاشم)؛ ايران، تهران، ۱۲۸۱ق، با تصحيح و مقابلهمولى رضا و آقا محمد على فرزندان على اكبر خوانسارى، سنگى، خشتى (در هاشم)

۱. قم؛ مرعى؛ شماره نسخه: ۱۳۳۹۲/۱

آغاز: برابر؛ انجام: انا الفرد المدبر فوق عرش xx بلا تكليف فاطلبنى تجدنى

خط: نستعليق، كا: عبدالعزيز، تا: ۱۰۴۰ق، جا: بلخ مدرسه بدر محمد خان؛ كاغذ: شرقى، ۲گ (۳ و ۲)، ۱۷ و ۱۸ سطر، اندازه: ۱۹/۵x۷/۵سم [ف: ۳۱-۳۲۹]

۲. قم؛ مرعى؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸۸/۱

آغاز: برابر؛ انجام: انا الوهاب يا عبدى سرىعا xx وفى العهد فاطلبنى تجدنى / انا الفرد المدبر فوق عرشى xx بلا تكفى فاطلبنى تجدنى. و صلى الله على نبينا محمد و آله اجمعين برحمتك يا ارحم

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۸۹/۲

آغاز: هذه القصيدة مشتملة على الزايرة السبئية. و الله اعلم. بسمه يقول السبئى و يحمد ربه xx مصليا على هادى الى الناس مرثلا / محمد المبعوث خاتم الانبياء xx و يرضى عن الصحب و من بهم تلا / الا هذه زايرة العالم الذى xx تراه يحكم و بالعقل قد جلا؛ انجام: محمد الهادى الشفيح امامنا xx و اصحابه اهل المكارم و العلا / حكمة القصيدة المباركة النيرين و تعديل xx لكواكب عند كل تاريخ مطلوب ... و الحمد لله اولاً و آخراً و باطنا و ظاهراً تم سنة ۹۹۵ هجرية.

خط: نستعليق، بى كا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج، ۵ص (۱۳۱-۱۳۵)، ۱۷ سطر (۱۴x۷)، اندازه: ۲۱x۱۲سم [ف: ۱۴-۳۵۲۱]

قصيده سرخوش < ديوان مصطفى سرخوش

● القصيدة السردابية = الرد على ابن حجر العسقلانى /

كلام و اعتقادات، شعر / عربى

al-qašīdat-us sardābiya = ar-radd 'alā ibn-a ḥajar-il
a'sqalanī

كشفي، جعفر بن ابى اسحاق، ۱۱۸۹ - ۱۲۶۷ قمرى

kašfī, ja'far ebn-e abī-eshāq (1775 - 1851)

قصيده‌اى است نويه در رد رباعى ابن حجر عسقلانى كه امام زمان حضرت مهدى را انكار نموده است، و آن رباعى چنين است: «ما آن للرداب ان يلد الذى صير تموه بزعمكم انساناً ...». علامه سيد مهدى بحر العلوم (-۱۲۱۲ق) نيز ردى بر اين رباعى نگاشته است.

آغاز: نادى السماء بيطن جيحانا xx وقت الدبور فقاتل هات
مرجانا

[ريحانة الادب ۶۰/۵؛ الذريعة ۱۷۶/۱۰ و ۱۷۷/۱۰؛ اعيان الشيعة ۸۵/۴]

۱. قم؛ مرعى؛ شماره نسخه: ۱۳۳۴۵/۳

آغاز: برابر؛ انجام: تعلت تعلت تجهلت تمحلت xx و ان عشت
توغلت لفي الظلمة و النكرخط: نستعليق، بى كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگى: انجام؛ مصحح؛ جلد:
تيماج، ۵گ (۶۸-۷۲)، اندازه: ۱۷x۱۱سم [ف: ۳۱-۲۳۴]

۲. مشهد؛ شيخ على حيدر؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۵

آغاز: برابر؛ انجام: الممتشى بمشيك فى برده الشتاء xx من كنت
ناديته يا جعفر افندنىبى كا، بى تا؛ جلد: چرم، ۵گ (۱۴۳-۱۴۷پ)، اندازه:
۲۱x۱۱/۵سم [مؤيد: ۲-۱۳۳]

قصيده سرداربه < سرداربه

قصيده سريانى < قصيده انا المطلوب فاطلبنى تجدنى

فهرستگان نسخه‌هاى خطى ايران (فخا)؛؛ جلد بيست و پنجم؛ به كوشش، مصطفى درايقى؛ تهران